

[Christmas Møller.]

stillende, er der neppe Tvivl om. Overmaade mange politiske Kriser har denne Periode opvist, og man kan forstaa, at den højtærede Statsministers Erfaringer fra 1924 til 1926 har været meget blandede. Selv om han i November 1926 ikke just vekslede venskabelige Ord med de Radikale og ej heller vekslede venskabelige Ord med den nuværende højtærede Indenrigsminister, ja, oven i Købet inden Valget 1926 raadede det radikale Venstre til at overveje at danne en Samlingsregering med de to nuværende Oppositionspartier, kan man dog forstaa, at han har ment at maatte gaa den Vej, han nu er gaaet.

Men samtidig med at jeg udtaler dette, maa jeg have Lov at sige, at meget forberedt paa denne Udgang af Valget var Vælgerne ikke. Ovre hos mig paa Fyn udtalte den tidligere Folketingsmand Petersen-Røjle, at det radikale Venstre ikke vilde binde sig til at støtte et bestemt Parti, og ifølge det radikale Blad „Fyns Venstreblad“ blev dette oven i Købet *fastslaaet* af den tidligere radikale Folketingsmand. I det radikale Venstres Valgmanifest hedder det, at det radikale Venstre er frit stillet overfor de andre Partier; frit stillet overfor de andre Partier vil det radikale Venstre følge de Veje, der giver størst Udsigt til disse Tankers — det er de Tanker, der indeholdes i Valgmanifestet — det radikale Venstres Tankers Virkeliggørelse: Man har jo Lov at sige, at det i Dag utvivlsomt er saa som saa med det radikale Venstres frie Stilling, og hvis man blot gaar et Par Maaneder tilbage i Tiden og tænker paa de kommunale Valg, ikke blot de kommunale Valg her i København, hvor man jo ikke kan sige, at det var de varmeste Følelser, som herskede mellem Socialdemokratiet og det radikale Venstre, men hvis man gaar til det kommunale Valg ovre i Odense og tænker paa, hvad den nuværende Handelsminister skrev om det radikale Venstres Repræsentant i Odense Byraad, saa kan man heller ikke sige, at der dør raadede Fred og Forsoning og Glæde over hinanden. Og tænker man tilbage paa Socialdemokratiets Stilling inden Valget, kan det jo heller ikke nægtes, at Socialdemokratiet knapt anede det radikale Venstres Eksistens. Venstre og Socialdemokratiet var lige optaget af, at Kampen stod mellem to Partier, eller for at udtrykke det i Personer, saaledes som man jo med Forkærlighed gjorde det, at Kampen stod mellem den forhenværende og den nuværende Statsminister. (Lundberg: Det gjorde den jo ogsaa). Man anede, som sagt, knapt de Radikales Eksistens — og

jeg hører oven i Købet et æret Medlem af det ene Regeringsparti sige, at Kampen ogsaa stod mellem disse to Personer. Ja, men den stod altsaa om noget mere, og det ærede Medlem Hr. Lundberg kan jo saa give os Besked om, hvorvidt han vidste dette i Forvejen eller ikke vidste det. Man anede, som sagt, knapt de Radikales Eksistens, i alt Fald foregav man at kunne klare det hele alene, og selv om man vel allerede den Gang stolede paa den højtærede Udenrigsminister, saa var man mindre sikker paa den højtærede Indenrigsminister. Senere er det jo blevet oplyst — hvad det ærede Medlem Hr. Madсен-Mygdal ogsaa har været inde paa —, at der har været Tale om en saadan Blokpolitik inden Valget; og uinteressant vilde det ikke være, om man fik en nøje Redegørelse for, hvor faste Aftaler der har været. Den højtærede Udenrigsminister er jo som Historiker ikke ængstelig for at skildre for Effertiden Tidsafsnit, i hvilke han selv har spillet en fremtrædende Rolle; han bør da heller ikke undlade at give os en Fremstilling angaaende dette Punkt. At det radikale Venstres Stilling overfor Koalitionsregeringen er en ganske anden end tidligere, kan jo ikke være skjult for nogen, der erindrer Dr. Brandes' Artikler i Vinteren 1923—24. Det er Torsdag i Dag; om det er første eller anden Torsdag i Ugen, ved jeg ikke, om det radikale Venstre kan give os Besked om. Men vi kan da forstaa de klare Linier, som er skabt ved Ministeriets Dannelse, og jeg tror, det var nyttigt for mange baade i og udenfor denne Sal at drage en Sammenligning mellem Begivenhederne i 1926 og Begivenhederne i 1929. I 1926 efter Valget den 2. December stod efter den konservative Fremgang her i Salen et Flertal: 47 Venstremedlemmer overfor 28 eller 30 Konservative. De to daværende Flertalspartier har principielt samme Samfundssyn, men Partiet Venstre indtog den Holdning, jeg nys har skildret. I 1929 bestaar Flertalspartierne af 61 Socialdemokrater og 16 Radikale. De to Partier har principielt forskelligt Samfundssyn. Det er Socialdemokratiets Sejr, som i første Række har ændret Flertallet i Folketinget, Socialdemokratiet er overmægtigt i Antal i Forhold til det radikale Venstre, men alligevel finder de to Partier hinanden i et fælles Arbejdsprogram, finder det ud fra den Betragtning, jeg vel har skildret rigtigt. Men jeg siger: der bliver for mange baade i denne Sal og udenfor ikke lidt at overveje ved denne Sammenligning.

At Valget den 24. April i første Række var et Nederlag for det konservative Folkeparti, har vi ikke lagt Skjul paa. Men i An-